

elérhető az online szakkönyvtári katalógus (http://nektar1.oszk.hu/librivision_hun.html), a könyvtörténeti és könyvtártudományi cikkek adatbázisai (MANCI: <http://w3.oszk.hu/manci.htm>, HUMANUS: <http://www.oszk.hu/humanus>), kezdeményezhető könyvtárközi és e-dokumentumszolgáltatás (kksz@oszk.hu). Könyvtári eseményfigyelő, rendezvénykereső szolgáltatást is működtetünk (<http://ki.oszk.hu/konyvtar/e-konyvtar/esemenyek-az-orszag-konyvtaraiban>).

A könyvtárosképzés területén az Intézet szervez mind OKJ-s szakképzést, mind akkreditált továbbképzéseket. Az OKJ-s segédkönyvtáros képzés (http://ki.oszk.hu/content/segedkonyvtaros_kepzes) a 2013-ban elfogadott új felnőttképzési jogszabályok alapján felső középfokú végzettséget ad a képzésben résztvevők számára: az európai és a magyar képesítési keretrendszerben a középfokú oktatás felső szintje és a felsőoktatás közötti sávot tölti ki (ISCED szint: 4B), azaz a szakképesítés megszerzése közvetlenül a munkaerőpiacra történő belépést biztosítja. A 150/1992. (XI. 20.) kormányrendelet 6/K § (1) bekezdése alapján a segédkönyvtáros megnevezésű szakképesítés megszerzését igazoló bizonyítvány könyvtári alkalmazás esetén jogszabályban előírt elsőfokú szakirányú munkaköri szakvizsgával

egyenértékű, a képzés elvégzése tehát nem szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkező kollégák számára biztosítja a szakirányú elsőfokú végzettségnek megfelelő besorolást. Az utóbbi években a kulturális törvény előírásai (94. § (4) bek.) szerint ugyan nem kötelező a hétéves továbbképzési kötelezettség, akkreditált továbbképzéseink (<http://ki.oszk.hu/content/akkreditaltkepzesek>) mégis lehetőséget biztosítanak arra, hogy könyvtáros kollégáink – így az egyházi könyvtárosok is – az egész életen át tartó tanulás jegyében frissíthessék, továbbfejleszthessék alaptudásukat. Az Intézet pályázati és minisztériumi támogatásokat felhasználva rendszeresen szervez a határon túli magyar könyvtárosok számára anyanyelvű szakmai továbbképzéseket, ebben számítunk az egyházi könyvtárak határontúli kapcsolataira.

Az Intézet folyóiratai – a Könyvtári Figyelő (<http://ki.oszk.hu/kf/>), a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros (<http://ki.oszk.hu/3k/>) – és szerkesztőgárdája szakmai információival továbbra is a könyvtáros társadalom rendelkezésére áll, így az egyházi könyvtárosok számára is szívesen biztosít nem csak tájékoztató, de publikálási lehetőséget is.

*Hangodi Ágnes
Könyvtári Intézet*

ÖRÖKZÖLD

A TUDOMÁNYOS KÖNYVTÁRAK OLVASÓSZOLGÁLATÁNAK NÉHÁNY KÉRDÉSÉRŐL

A könyvtár és az olvasó az olvasószolgálaton keresztül találkozik egymással. A könyvtár egész munkáját az olvasószolgálat tevékenységén méri le. Az olvasószolgálat tapasztalatai, ha nem is határozzák meg, de befolyásolhatják és kell is, hogy befolyásolják az egész könyvtár tevékenységét. Az olvasók nemcsak munkát, de szármakat is adhatnak egy könyvtárnak. Ha a könyvtár jellegének megfelelő az olvasótábor, akkor ez egyre újabb és újabb feladatokat állít a könyvtárosok elé s kikényszeríti fejlődésüket. Az élet tehát a fejlődés, a haladás felé

viszi a könyvtárakat is. [...]

A tudományos könyvtárak olvasószolgálatának feladatait, a feladatok ellátásának körülményeit, a belőlük folyó tennivalókat vizsgáljuk meg két szempontból. Nézzük meg egyrészt, hogy milyen közművelődési feladatok ellátása tartozik a tudományos könyvtárakra, másrészt, hogy a tudományos kutatás fokozott támogatásának előmozdítása érdekében milyen feladatok állnak tudományos könyvtáraink előtt. [...]

Közművelődési feladatok

A szocialista könyvtárak Lenin által meghatározott feladata „a tömeg, a nép, az utca számára is” hozzáférhetővé tenni a könyvtárakat. Ebből a kultúrröfordalom szempontjából igen fontos feladatból következett, hogy a fordulat éve után tudományos könyvtáraink szélesre tárták kapuikat a tömegek előtt, hogy minél több dolgozó olvasási szomját elégíthessék ki. Fokozottan szükségessé tette ezt a kapunyitást az a körülmény is, hogy a dolgozók érdeklődése gyorsabban nőtt, mint ahogy a tömegkönyvtári lehetőségek szaporodhattak. A szükséglet ezen a téren is előtte járt a lehetőségeknek. Fokozta a tudományos könyvtárak megterhelését az a helytelen könyvtári politika is, amely egy ideig a szépirodalomnak a kellenél kisebb helyet biztosított a tömegkönyvtárakban, függetlenül attól, hogy az olvasók, különösen a kezdő olvasók érdeklődése teljesen indokoltan ez irányban nagyobb. Fokozta a nehézségeket az a téves kiadói politika is, amely jó ideig nem biztosított kellő mennyiségű papírt a szépirodalom számára. Egy időben – a megnövekedett igényekhez képest – kevés magyar és világirodalmi klasszikus jelent meg. Kevés érdekes, izgalmas, „szerelmes” könyvet tudtak adni a tömeg-könyvtárak; ezekért is a tudományos könyvtárakat keresték fel az érdekes, izgalmas, „szerelmes” olvasmányokhoz makacsul ragaszkodó olvasók.[...] Felmerül hát a kérdés, mennyiben feladatuk a tudományos könyvtáraknak közművelődési funkciók ellátása? Ez a kérdés nem egyszerűen szervezeti kérdés, hanem politikai, mélységesen elvi probléma. Ma már nincs hazánkban olyan tudományos könyvtá-

ri dolgozó, aki sommásan intézné el ezt a kérdést, mondván, hogy a tömegek számára ott vannak a tömegkönyvtárak, a tudományos könyvtárak pedig a kutatóké. [...]

Tudományos feladatok [...]

Nem véletlen tehát, hogy tudományos könyvtáraink tájékoztató bibliográfiai szolgálatukat a felszabadulás óta eltelt tíz esztendő folyamán fejlesztették ki. A könyvek ajánlása, az olvasószolgálatnak a mindenkor felsőoktatási programhoz, az aktuális, megoldandó feladatokhoz, tudományos tervekhez való alkalmazkodása új tartalmat adott a könyvtári munkának. Nem vitás, hogy tudományos könyvtáraink – az újak és a régiek egyaránt – nagyjában és egészében ki tudták elégíteni a felsőoktatás, a szakmai továbbképzés és a tudományos kutatás részéről velük szemben támasztott igényeket. [...] Nagy tudományos könyvtáraink katalógushálózata a felszabadulás óta eltelt tíz esztendő alatt hatalmas fejlődésről tanúskodik. A tájékoztatás munkáját megkönnyítő katalógusok egész sora áll ma a nagykönyvtárak olvasóinak rendelkezésére. [...] Ezek a katalógusok, melyeknek létrejöttében az olvasók megváltozott, megnövekedett igényeinek van elsősorban szerepe, a tájékoztatói munka komoly segédeszközei. A katalóguson kívül a tájékoztatás elengedhetetlen segédeszköze a bibliográfia, mégpedig annak minden formája. [...] Ma már az a helyzet, hogy a legszükségesebb segédkönyvek, bibliográfiák, mutatók, referáló folyóiratok minden nagykönyvtárban a tájékoztató szolgálat rendelkezésére állanak.

Forrás: Szentmihályi János – Török Bálint: A tudományos könyvtárak olvasószolgálatának néhány kérdéséről in Magyar Könyvszemle 71 (1955/1-2) 1-19.

A kiadvány változatlan formában és tartalommal szabadon terjeszthető, felhasználható, nyomtatható, sokszorosítható és korlátozás nélkül közzétehető!

Lezárva: 2016. december 6.

Felelős kiadó: az Egyházi Könyvtárak Egyesülése elnöke

Kiadó: Egyházi Könyvtárak Egyesülése

Felelős szerkesztő: Török Beáta Tördelte: Tegzes Béla

Az Egyesülés székhelye: 1092 Budapest, Ráday utca 28.

A szerkesztőség címe: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

E-mail: biblio@sapientia.hu Telefon: 1-486-4421

Nyomtatott kiadás: ISSN 2064-9290

Online kiadás: ISSN 2416-0229